

871012 053

A87/26 CO:2061836

8 september 1987

INTERNATIONALE VERENIGING VAN JURISTEN TEGEN DE KERNOORLOG IN OPRICHTING

Aan het eind van een van 29 tot en met 31 augustus j.l. in New York gehouden internationale bijeenkomst van juristen is bekendgemaakt dat een comite is gevormd ter voorbereiding van een nieuw op te richten internationale organisatie van juristen tegen de kernoorlog. Deze nieuwe organisatie treedt volgens de nederlandse jurist Van den BIESEN, die over de bijeenkomst verslag doet in de NRC dd 7.9.87, in de voetsporen van de in 1982 opgerichte International Physicians for the Prevention of Nuclear War (IPPNW). Derhalve mag worden verwacht dat de organisatie voor zichzelf als voornaamste taak ziet het publiek vanuit een juridische invalshoek te informeren over de onaanvaardbare gevolgen van een kernoorlog. Zij zal ongetwijfeld eveneens streven naar een pluriforme samenstelling, al zal de geografische spreiding van de leden wel evenwichtiger zijn dan de politiek-maatschappelijke kleuring, en voorts met een beroep op de internationale bekendheden in haar gelederen proberen te appelleren aan grote doelgroepen in het westen. En net als de IPPNW zal de nieuwe juristenorganisatie waarschijnlijk via een Sovjet co-president nauw verbonden zijn met de Sovjet overheid. Zoals bekend was de Sovjet IPPNW co-president van het eerste uur CHAZOV onderminister van gezondheid (na zijn recente benoeming tot minister afgelost door M.I.KUSIN). Hoewel er op dit moment nog geen namen zijn genoemd lijkt SOUKHAREV de aangewezen man voor een gedeeld voorzitterschap. A.Y. SOUKHAREV is minister van justitie van de RSFSR en adviseur van de internationale communistische mantelorganisatie International Association of Democratic Lawyers (IADL). Het is derhalve gerechtvaardigd te veronderstellen dat ook deze nieuwe organisatie onderwerpen aan de orde zal stellen die passen in het grotere kader van Sovjetpropaganda, en dat zij zich nauwelijks, of waarschijnlijk in het geheel niet, zal bezighouden met vraagstukken die het imago van de Sovjetunie zouden kunnen schaden.

Het plan tot oprichting van de organisatie kwam overigens niet als een verrassing. Al geruime tijd werd er in de kring van de IADL gezocht naar een betere toegang tot het publiek. Op haar 12e congres, in 1984, toonde de IADL zich reeds heftig geroepen een bijdrage te leveren aan de massabeweging tegen de kernoorlog en oorlog in het algemeen en voor ontwapening. Dat kreeg echter geen bekendheid omdat de westerse media, afgezien van de communistische pers, nauwelijks aandacht schenken aan de IADL en haar activiteiten, hetgeen waarschijnlijk voornamelijk te wijten is aan de consequente pro-Sovjet houding van de organisatie.

In het verleden viel herhaaldelijk te constateren dat de grote communistische mantelorganisaties om deze mediastilte te doorbreken ertoe overgingen nieuwe schijnbaar politiek neutrale organisaties in het leven te roepen die met hun activiteiten wel de pers zouden kunnen halen. Het artikelje van Van den BIESEN kan model staan voor een dergelijke poging, terwijl het bovendien al een aardig voorproefje geeft van wat er van de nieuwe organisatie te verwachten valt. Met veel nadruk op de evenwichtige samenstelling en inbreng zegt hij: "De openhartigheid die van beide zijden tijdens en rond de vergaderingen ten toon werd gespreid, was opmerkelijk. Het waren daarbij niet alleen de Amerikaanse hoogleraren die uiteenzetten dat de Amerikaanse buitenlandse politiek op veel punten in strijd is met het internationale recht." Volgens Van den BIESEN werd van Russische zijde daartegenover 'onomwonden gesteld' dat "de Russische buitenlandse politiek tot voor kort misschien wat te veel op de klassenstrijd-gedachte was gebaseerd en misschien wat weinig rekening hield met wereldpolitieke verhoudingen."

Het zullen met name de nationale comitees van Juristen voor de Vrede zijn, waarvan er sinds 1985 ook in Nederland een bestaat, die in de nieuwe organisatie een politiek thuis vinden.*

Het is niet moeilijk een voorspelling te doen over de thema's die door de nieuwe organisatie zullen worden aangesneden als men kijkt naar de onderwerpen die behandeld werden door een van de speciale commissies tijdens het 12e IADL congres, van 15 tot en met 19 oktober 1984 in Athene. Zoals te verwachten viel schonk de commissie over Recht op Vrede en Veiligheid, onder leiding van SOUKHAREV, veel aandacht aan juist die onderwerpen die hoog scoren op de Sovjetpropagandalijst, zoals een internationale wet tegen de atoomoorlog en het dreigen met kernwapens; onderzoek naar de argumenten inzake de legitimiteit van het inzetten van kernwapens; de ontwikkeling van de Amerikaanse militaire strategie; bewapening in de ruimte of ontwapening; vredeszones en kernwapenvrije zones, inclusief de ruimte; etc.

Niet alleen door de mogelijke betrokkenheid van SOUKHAREV valt iets te voorspellen over de richting van de nieuwe organisatie, ook de figuur van McBRIDE, door Van den BIESEN genoemd als stuwende kracht achter het initiatief, geeft de organisatie een specifiek gezicht. Als plaatsvervangend secretaris generaal van de Verenigde Naties in de tweede helft van de zeventiger jaren heeft de nu 83-jarige McBRIDE vele massabijeenkomsten van mantelorganisaties met zijn aanwezigheid luister bijgezet. En het was ook McBRIDE die de UNESCO expliciet opdracht gaf om samen met de IADL een studie te verrichten naar multinationale ondernemingen, en die optrad als voorzitter van de naar hem genoemde Unescocommissie die de Nieuwe Informatie Orde moest beschrijven.**

*Naar verluidt zouden vertegenwoordigers van dergelijke comitees in New York de situatie in hun eigen land hebben toegelicht, waarbij naast het Britse proces tegen de vrouwen van Greenham Common, ook het Nederlandse proces tegen de Staat aan de orde kwam, zoals dat aangespannen werd door de Stichting "Verbiedt de Kruisraket".

**In plaats van een pleidooi voor een ongehinderde en vrije stroom van informatie over de gehele wereld las het Westen in het eindrapport van de Commissie McBRIDE ("Many Voices, One World") een legitimatie van totalitaire willekeur met de pers. Het rapport zou later voor de Verenigde Staten en een aantal andere westerse landen aanleiding zijn zich, tijdelijk, terug te trekken uit UNESCO.

Daarnaast is hij vice president van het International Liaison Forum of Peace Forces, ILF (een dochter-onderneming van de Wereldvrede Raad), en president van het overigens onverdachte International Peace Bureau in Geneve, een van de oudste polemologische instituten ter wereld.

Verder is McBRIDE voornamelijk bekend als (al dan niet ere-) voorzitter van tal van tribunalen en lid van talrijke politiek getinte juristencommissies. Zo trad hij op als belangrijk raadsman in een IADL-tribunaal dat in 1985 de Bulgaarse connectie van Ali AGCA als ongegrond verklaarde en eetherstel eiste voor de Bulgaar ANTONOV die ervan verdacht werd betrokken te zijn geweest bij de moordaanslag op de Paus. Ook was hij erevoorzitter van een internationale juristenconferentie over Ierland, waarop veel begrip werd getoond voor de IRA, en voorzitter van een internationaal tribunaal in Oslo in 1982, waarop verslag werd uitgebracht door de IADL-"Commissie voor onderzoek naar Israelische schending van het internationale recht bij de invasie in Libanon". Tijdens een internationale conferentie van de International Progress Organization in 1984 klaagde hij het buitenlands beleid van de Amerikaanse regering aan. Omdat hij de Nobelprijs voor de Vrede heeft ontvangen, evenals overigens de Leninprijs voor de Vrede, is McBRIDE bij uitstek geschikt om de aandacht van de pers af te dwingen.

De slotverklaring van de recente juristen-bijeenkomst in New York zegt dat het gebruik van kernwapens of het dreigen met dat gebruik in strijd is met bestaand internationaal recht. Of deze, door de publieke opinie te versterken echo van een bekende Sovjetstelling in staat zal zijn de flexible response doctrine van de NAVO te begraven onder een lawine van protest moet nog maar afgewacht worden. Van den BIESEN gaat er vooralsnog maar van uit dat hij in New York getuige was van een "historische gebeurtenis".